Εκκλησία και Δικαιοσύνη (Σεβασμ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος Βλάχος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 24 Ιανουαρίου, 2006

"*...Οι μεν φορείς της Εκκλησίας πρέπει να περιορίζωνται στα πνευματικά τους καθήκοντα και να μη επεκτείνωνται σε εμπορικές δραστηριότητες, ιδιαιτέρως οι μοναχοί, και να γνωρίζουν ότι οφείλουν να υπόκεινται στους ελέγχους που επιβάλλονται από την εκκλησιαστική και την κοινή νομοθεσία, προπαντός δε δεν πρέπει να εκμεταλλεύωνται το θρησκευτικό συναίσθημα του λαού για εμπορικούς σκοπούς...*"

Παρακολουθούμε με πόνο και στενοχωρία όλα τα γεγονότα που σχετίζονται με τη λεγόμενη εμπλοκή της Εκκλησίας με τη Δικαιοσύνη, τα οποία ήλθαν στο φως της δημοσιότητας. Και θα ήθελα στο θέμα αυτό να καταθέσω μερικές απόψεις.

Κατ' αρχάς θα πρέπει να τονισθή ότι η Εκκλησία και η Δικαιοσύνη είναι δύο από τους κορυφαίους θεσμούς της κοινωνίας μας, τους οποίους εμπιστεύονται οι πολίτες αυτής της χώρας, και αυτό υπήρξε αποτέλεσμα των μεγάλων προσπαθειών και των αξιόλογων προσώπων που εκόσμησαν και κοσμούν, στην διαδρομή του χρόνου, αυτούς τους θεσμούς. Οπότε θεωρώ ότι δεν μπορεί να γίνεται λόγος για εμπλοκή και κυκλώματα στην Εκκλησία και την Δικαιοσύνη, αλλά για «πτώσεις» μερικών κακών και επιόρκων φορέων της Εκκλησίας και της Δικαιοσύνης, ήτοι αναξίων κληρικών και επιόρκων δικαστών.

Επειτα, ερχόμενος στο θέμα των ημερών αυτών, θα ήθελα να σημειώσω ότι δεν είμαι εκείνος που θα υποδείξη και θα στιγματίση τέτοια πρόσωπα, γιατί ήδη επελήφθη του θέματος η Δικαιοσύνη και πιστεύω ότι θα ξεκαθαρίση την υπόθεση αυτή, για να αποκατασταθούν οι τρωθέντες αυτοί θεσμοί. Θέλω να πιστεύω ότι, πέρα από εκείνες τις περιπτώσεις για τις οποίες εξοφθάλμως εκδίδονται μερικές «χαριστικές» αποφάσεις, υπέρ μερικών προσώπων της Εκκλησίας, ύστερα από πιέσεις και άλλες συναλλαγές, συγχρόνως εκδίδονται και μερικές άδικες και χαριστικές αποφάσεις που οφείλονται σε άλλα αίτια. Τρία από αυτά θα ήθελα να σημειώσω.

Το πρώτο είναι το αιώνιο πρόβλημα που έχει εντοπισθή και στην αρχαιότητα, να

αποδίδεται η δικαιοσύνη κατ' ακρίβεια στους ανίσχυρους και αδυνάτους και κατ' οικονομία (με όλη την σημασία της λέξεως) στους έχοντες και κατέχοντες. Εδώ θα πρέπει να θυμηθώ το περιστατικό που περιγράφει ο Πλούταρχος στον βίο του Σόλωνος. Σύμφωνα με αυτήν την πληροφορία ο Σκύθης φιλόσοφος Ανάχαρσις, που επισκέφθηκε την Αθήνα και είδε τον Σόλωνα τον Αθηναίο να καταρτίζη νόμους, γέλασε γιατί θεώρησε μάταιη την προσπάθειά του να σταματήσει τις αδικίες των πολιτών με νόμους και είπε εκείνο το αμίμητο: «μηδέν των αραχνίων διαφέρειν των γραμμάτων», δηλαδή, οι νόμοι δεν διαφέρουν από τον ιστό της αράχνης. Γιατί, όπως ο ιστός της αράχνης συλλαμβάνει τα λεπτά και αδύναμα έντομα, αλλά διασπάται από τα μεγάλα, έτσι συμβαίνει και με τους νόμους, οι οποίοι συλλαμβάνουν τους πτωχούς και αδυνάτους, αλλά διασπώνται από τους δυνατούς και πλουσίους.

Το δεύτερο αίτιο είναι η άγνοια του εκκλησιαστικού δικαίου που παρατηρείται σε μερικούς δικαστικούς λειτουργούς, οι οποίοι βλέπουν όλα τα θέματα που αναφύονται (οικονομικά, πειθαρχικά, κανονικά) μόνο μέσα από την συνήθη κοσμική-πολιτική δικαιοσύνη, με αποτέλεσμα να διαπράττονται σοβαρά κανονικά και εκκλησιαστικά λάθη και να ευνοούνται ποικίλες ανταρσίες μέσα στην Εκκλησία.

Το τρίτο αίτιο μη αποδόσεως δικαιοσύνης είναι ο κακώς νοούμενος σεβασμός που αισθάνονται μερικοί δικαστικοί λειτουργοί σε εκπροσώπους της Εκκλησίας (μοναχούς, κληρικούς παντός βαθμού) και γι' αυτό, ενώ αντιλαμβάνονται ότι υφίσταται πρόβλημα, τους καλύπτουν. Αυτός ο δήθεν σεβασμός λειτουργεί αρνητικά ως προς την ενότητα της Εκκλησίας, αφού ενθαρρύνει αυτούς τους εκκλησιαστικούς φορείς στο να εκμεταλλεύωνται το θρησκευτικό συναίσθημα του λαού, τους ωθεί σε ποικίλες εμπορικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες, τους καθιστά παράγοντες παραπολιτικής και παρεκκλησιαστιακής εξουσίας σε μια τοπική κοινωνία και γενικά μια τέτοια νοοτροπία υποθάλπει κάθε ανταρσία και παρανομία.

Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο νομίζω ότι η λύση του προβλήματος, τόσο για τους φορείς της Εκκλησίας όσο και για τους φορείς της Δικαιοσύνης, πρέπει να είναι η ακόλουθη.

Οι μεν φορείς της Εκκλησίας πρέπει να περιορίζωνται στα πνευματικά τους καθήκοντα και να μη επεκτείνωνται σε εμπορικές δραστηριότητες, ιδιαιτέρως οι μοναχοί, και να γνωρίζουν ότι οφείλουν να υπόκεινται στους ελέγχους που επιβάλλονται από την εκκλησιαστική και την κοινή νομοθεσία, προπαντός δε δεν πρέπει να εκμεταλλεύωνται το θρησκευτικό συναίσθημα του λαού για εμπορικούς σκοπούς.

Οι δε φορείς της Δικαιοσύνης πρέπει αφενός μεν να εγκύψουν στην γνώση του εκκλησιαστικού δικαίου, αφετέρου δε να μη χαρίζωνται σε τέτοιους κληρικούς, από ένα δήθεν σεβασμό στην Εκκλησία. Την Εκκλησία πρέπει να την σέβωνται, στο

θεσμικό της πλαίσιο, όχι όμως και τους ανάξιους εκπροσώπους της. Γιατί κάθε κάλυψη αυτών των ανθρώπων δεν βοηθά, αλλά ταλανίζει την Εκκλησία, όταν προσφέρονται οι κατάλληλες ευκαιρίες, αφού το πύον που συγκεντρώνεται κάποτε σπάζει με αποτέλεσμα να σκανδαλίζονται οι πιστοί και οι πολίτες.

Οσον αφορά τα προβλήματα που αναφύονται στην Εκκλησία από επιπολαίους και αναξίους κληρικούς, πρέπει να σημειωθή ότι αυτά οφείλονται πρωτίστως στον τρόπο εισδοχής των λαϊκών στον Κλήρο και τον τρόπο αναδείξεως των Επισκόπων. Οταν καταργούνται οι κανονικές προϋποθέσεις εισόδου κάποιου λαϊκού στον Ιερό Κλήρο, ιδιαιτέρως για τους αγάμους, τότε ενός κακού δοθέντος μύρια έπονται. Οπότε στην περίπτωση αυτή ισχύει το γνωστό απόφθεγμα ότι το προλαμβάνειν είναι ισχυρότερο του θεραπεύειν, καθότι «επιμηθεύς προμηθέως καταδεέστερος». Επίσης πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο και τις προϋποθέσεις εκλογής ενός επισκόπου για μια επαρχία, επειδή η εκλογή και η χειροτονία κληρικών είναι δική του αρμοδιότητα, και μια κακή επιλογή λειτουργεί αρνητικά κατά γεωμετρική και όχι αριθμητική πρόοδο, οπότε θα πρέπει να ισχύει το του Ευριπόδου «τούτο σοι τ' ανδρείον, η προμηθία».

Για την έξοδο από την κρίση των ημερών μας, τόσο στην Εκκλησία όσο και στην Δικαιοσύνη, είναι απαραίτητο να επικρατήση η σύνεση για την πρόληψη και η ανδρεία για την θεραπεία, διότι κατά τον Πιττακό «συνετών ανδρών είναι, πριν γενέσθαι τα δυσχερή, προνοήσαι όπως μη γένηται· ανδρείων δε, γενόμενα εύ θέσθαι».

(Πηγή: "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" - 03/02/2005)